

PRIMORSKA DELAJSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH SINDIKATOV ZA SLOVENSKO PRIMORJE IN TRST

Leto 2., štev. 59 - Cena 4 lire

TRST, sredo 11. septembra 1946.

Poslilna plačana - Spedizione
in abbonamento post. II gruppo

Uredništvo in uprava: via Imbriani št. 5
Telefon 93.710 - Rokopisi se ne vračajo

OBRACUN PLODNEGA DELOVANJA

Čez nekaj dni se bo vršila redna skupščina mestnega odbora Enotnih sindikatov z Trsta. Dosedanji mestni odbor bo tedaj predložil članom obračun svojega enoletnega delovanja, nakar bo izvoljen nov odbor.

Delavstvo našega mesta, kakor tudi vse cone A, je v tem letu preživelo težke dni, a njihovo izvoljeno vodstvo je moralo zdržati težko, vsakodnevno borbo proti združenim sovražnim silam, ki so hotele potisniti delavski razred v stari položaj brezpravnega orodja v rokah izkoriščevalskega kapitala. S ponosom lahko trdimo, da je naše delavstvo z vodstvom vred ne samo izdržalo to borbo, marveč da je tudi zabeležilo znanje uspehe v tem letu delovanja.

Predvsem moramo poudariti nenehno borbo proti ponovnemu porajanju fašizma in njegovih terorističnih band. Ravno tako težka je bila borba z razrednimi nasprotniki našega delavstva. Ti so skušali razbiti enotnost naše delavske organizacije, skušali so ustvariti razdor med slovenskim in italijanskim elementom in so na ta način postopali izdajalsko proti delavskemu razredu. Naše delavstvo pa je dokazalo, da je razredno zavedno ter se je dosledno borilo proti vsakemu razbijanju enotnosti, proti vsaki pojavi fašizma in proti vsaki nacionalni mirniji.

Uspeh se opaža posebno v zadnjih časih, ko se močno krepilo Enotni sindikati in njihovo članstvo stalno narašča, med tem ko razpadajo razbijalski Julijski Sindikati, ki so dokazali svojo protirazredno in sovniščno tendenco. Tudi s trditvami, da morajo biti sindikati »apolitični«^o so skušali ovrniti borbo proti fašizmu in jo omejiti le na kompromisna pogajanja in delna izboljšanja mednjih pogojev. Če bi naše delavstvo pristalo na to, bi to pomenilo pristati tudi na ponovno porajanje fašizma. To se pa ni zgodilo in se med našim delavstvom tudi nikoli ne bo zgodilo.

V takem položaju se je razvijalo delovanje dosedanjega mestnega odbora Enotnih sindikatov. Kljub vsem težavam in napadom reakcije je dokazal, da je zares kos nalogam, ki mu jih je delavstvo zaupalo ter da je vedno dosledno ščitil delavske pravice in odločno nastopal ob vsaki uri, ko so bili ogroženi delavski interesi. Razširili in v uvrstili svojo organizacijo, borili se je proti vsakemu povišanju cen in znižanju mezd, proti sravnatni politiki brezposelnosti, zahteval je obnovo t. j. Borba je bila težka, stavka je sledila stavki, protestnih not in resolucij je bilo poslanih nesešte.

Težka, a dosledna je bila borba mestnega odbora Enotnih sindikatov, s katero so hoteli doseči končnovoljavno ureditev mezd in plač. V teku te dolgotrajne borbe, ki se je razvijala mesec in mesec, so bili mnogokrat mobilizirani delavci, ki so živo in z vso težo občutili gospodarsko mrtvilo. Vrhnila so se zborovanja in manifestacije v tovarnah in na trgih. V tej borbi delavskega razreda za najnujnejše izboljšanje življenjskih prilik je kapital ponovno dokazal, da ne mara mirnega sožitja in je s svojim postopanjem ovrnil sporazumevanje. Delavstvo samo pa je pravilno tolmáčilo vse napore mestnega odbora Enotnih sindikatov in jih je po svojih najboljših močeh izdatno podprlo in s tem dokazalo svojo razredno zavest. Pri teh naporih za dosego kolikor toliko zadovoljivih mezd in plač je prišlo jasno do izraza, kako zelo predstavljajo Enotni sindikati tukajšnji delavski razred, njih voljo in njih želje. Dokazali so, da so borbeno organizacija delavskega razreda.

Istoačasno so Enotni sindikati pravočasno opazili groženo nevarnost brezposelnosti. Se preden je postalo to vprašanje aktualno, so opozarjali na to nevarnost ter na to tudi pravočasno opozorili anglo-ameriško vojaško upravo in jo pozvali, da ukrene vse potrebno. Ne bomo obširno poročali o delu Enotnih sindikatov na tem področju, ker so vsem zainteresiranim vse razvidno, kakor tudi vsi napori Enotnih sindikatov dovolj znani.

Največja svetilna mestnega odbora Enotnih sindikatov je bila od vsega početka enotnost delavskega razreda, kajti edino ta nam je porok, da si delavski razred čim prej zagotovi vse pravice, ki mu pripadajo v urejeni družbi, kjer vladajo ljudstvo, ne pa kapital poedincev. Zato je mestni odbor z vso resnostjo nael to vprašanje in poskušal doseči enotnost. V ta namen je podvzel vse potrebne korake, da bi dosegel sporazum z Julijskimi sindikati.

Sindikavno življenje v Italiji

«La voce libera» objavlja dne 5. t. m. članek, v katerem objavlja, da se bo v Italiji preuredilo sindikalno gibanje po »demokratskih načelih svobodnega združevanja in spoštovanja pravic do dela».

V vsaki stroki se bo dovolil obstoj večjega števila sindikalnih organizacij. »Strokovne zveze, ki bodo pravno priznane, bodo popolnoma apolitične, ker bodo sestavljene iz zastopnikov raznih sindikalnih organizacij ustvarjenih pri političnih strankah».

To je torej načelo sindikalne politike v Italiji: kolikor je strank, toliko naj bo tudi sindikalnih organizacij! Znano pa je, da je anglo-ameriška demokratska okupacijska politika v Italiji (pa tudi v Julijski krajini) stremela in stremi za tem, da se ustvari čim več političnih strank in da uveljavi načelo: pretepajte in kregajte se med seboj, mi vas pa že bomo vse skupaj obvladali, če ste tako »pametni«, da se med seboj prepirate. Na osnovi »demokratskih«^o načel imajo italijanski delavci pravico pretepati se med seboj, razbijati svojo delavsko organizacijo na sto strani, t. j. na toliko sindikalnih organizacij, kolikor je političnih strank (v Italiji obstoja skoro sto političnih strank in grupacij!).

Pomislite, kaj nastane, ko bo prišlo do pogajanj za mezdne in ostale probleme. Sto organizacij delavcev bo prineslo 100 pred-

Obširno je bilo delo mestnega odbora na socialnem področju, na polju združništva, prosvete in spota. Le v tem slučaju, če bomo uspeli razgibati najširše množice delovnega ljudstva, uspeji zainteresirati jih za vse kulturne pridobitve moderne družbe, bomo najizdatneje prispevali k izgradnji solidne družbe.

V osvobodilni borbi si je delovno ljudstvo pridobilo, izbojevalo vse demokratske svobščine. Zal pa moramo ugotoviti, da je ZVU pričela takoj od vsega začetka svojega upravljanja ovrniti normalni razvoj demokratskih, ljudskih ustanov. Toda ni ostalo samo pri tem, ZVU je pričela utesnjevati delovanje in ukinjati ljudske ustanove. V namerji čim bolj utesniti voljo ljudstva, katerega pretežno večino tvorijo v našem mestu delavci, je z vso brezobzirnostjo in brez pomislekov podprla vse protiljudske elemente.

Delovno ljudstvo, zlasti pa delavci, ki so se naučili za časa obojene borbe proti fašizmu braniti demokratske svobščine, niso pozabili na svoje ideale. Zatekli so se k samobrambi, pri čemer so črpali moč v želji po pravdnosti in demokratskih svobščinah. Sledile so stavke, od katerih je bila zadnja, dvanaajstidnevna najdržitejša. V odgovor na vsa protiljudska izživanja so se delavne množice zatele k borbenemu sredstvu stavk, da bi zajezile zločinsko delavnost fašističnih tolp. Borbeno organizacija delovnega ljudstva — Enotni sindikati niso mogli, niso smeli ostati v tej borbi ob strani. Njih članstvo dobro pozna fašizem in se zaveda vseh zlih posledic, če bi se pustilo s protiljudsko gonjo zastrašiti in ničesar ne podvzelo v obrambo demokratskih pravic.

S takim delom si je mestni odbor ES pridobil zaupanje najširših slojev delovnega ljudstva in ga bo s svojim nadaljnjim delom tudi ohranil.

Delovno ljudstvo zahteva preklc zapornega naloga proti stavkovnemu odboru

Salomonska odredba ZVU o proglasitvi 12 dnevne stavke vseh demokratskih delovnih množic cone A Julijske Krajine za nezakonito, kakor tudi nalog celokupnega stavkovnega odbora, se vedno notni mirno življenje v pravem pomenu besede — najširših množic naše dežele.

Posebno razburja naš svet zaporno povelje tovarišev — članov stavkovnega odbora. In ker niso zalegle kopice pisemnih protestov z vseh delov naše dežele, je narod segel po drastičnejših sredstvih, kar nam dokazuje predvsem masovni protest v Miljah in stavka na Gorickem.

Kaj je ZVU pravzaprav zasledovala s tem svojim postopanjem? Naj si ogledujemo zadevo s katere koli strani, kakega pravega smisla vsej stvari ne moremo najti, če ostanemo le količak stvarni. Pojdi v Anglijo ali Ameriko — povsod naletiš na stavke. In — ne verjamejo, da bi te stavke bile angleškim in ameriškim oblastem in vladnim krogom po godu, saj dovolj živo zadevajo v gospodarstvo teh dežel. Pa jih kljub temu ne proglasijo za ilegalne, a stavkovnih odborov kljub temu je pozivalo pred sodišče. No, pa če pomislimo, da delajo tukajšnje oblasti (ZVU namreč) po navodilih tamošnjih — odkod razlika v postopku?

Da je bila stavka »politična«^o in da politične stavke niso dovoljene? Ne, gospoda, s to trditvijo ste na čisto napacni poti! Le malo pomislite: vsa »politična stran«^o delovanja celokupnega delovnega naroda Julijske Krajine sploh (torej ne samo zone A) stremi za priključitvijo vsega ozemlja k FLRJ. To pa že samo po sebi ni političnega, nego zgolj ekonomskega značaja in to bi bilo zaradi preteklosti, bilo zaradi prihodnosti. Doba preteklih 25 let, ki jih je ta dežela prebila v sklopu italijanske države, je jasno pokazala gospodarski in ekonomski nesmisel take ureditve. Ne glede na strahovlado fašizma in pozneje nacizma, je vsakemu prebivalcu teh krajev že čas

Pohod na Rim

AFP javlja 4. t. m. iz Rima, da se je 3.000 kmelov iz rimske provincie zbrao v Rimu z zahtevu, da vlada nemudoma razdeli še neobdelana posestva kmetovalcem. Obenem zahtevajo od vlade tudi, da izda zakon o najemu zemlje in uredi še razna gospodarska vprašanja. Tudi italijanski kmet se prebujajo...

Pohod na Rim ... a tokrat ne fašistov temveč kmetov

AFP javlja 4. t. m. iz Rima, da se je 3.000 kmelov iz rimske provincie zbrao v Rimu z zahtevu, da vlada nemudoma razdeli še neobdelana posestva kmetovalcem. Obenem zahtevajo od vlade tudi, da izda zakon o najemu zemlje in uredi še razna gospodarska vprašanja. Tudi italijanski kmet se prebujajo...

Spomenica kmetov ZVU

Podpisani kmetje iz trižiškega smo nezadovoljni zaradi aretacije tovariša Fumis Adelma, tajnika trižiškega odbora Enotnega sindikata kmetijske stroke. Omenjeni ni nikdar vsiljeval svoje volje, temveč je bil vedno le izvrševalec naših sklepov, katerih namen je bil vedno, ščititi pravico kmetov.

Ugotavljamo, da je tovarišu Fumis Adelmu, potem ko je bil od Zavezniškega vojaškega sodišča obsojen na leto dni zapora, isto sodišče odbilo priziv;

Ponovno opozarjamo, da med tem ko fašistični zlikovci še vedno nekaznovano krožijo po Trziškem, naš sindikalni tajnik še vedno slabi v zaporu;

protestiramo energično proti takemu postopanju, ki zmanjšuje sindikalno delavnost poljedelskih delavcev, krepi in ohrabljuje zemljiške lastnike in zato

zahtevamo, da se sprejme vloga za priziv. Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Tržiški kmetje sledi preko 970 podpisov na 17 straneh

K tej spomnenci ni potrebno mnogo pripomniti. Če ZVU trdi, da obsoda Fumis Adelma ni politična, naj sprejme priziv, saj jih je že toliko sprejela s strani raznih znanih fašističnih kriminalcev in jih tudi upoštevala.

od 12. junija lanskega leta dalje dokazal, da se na vse mogoče načine skuša ponoviti pri nas iste razmere. Kaj je torej naravnostjega, kaj logičnejšega, nego da se narod brani na vse kriplje pred tako bodočnostjo?

Istoačasno pa vidijo ljudje, da meji ta deželica na državo, ki z vso silo deluje na gospodarski obnovi in to predvsem, lahko rečemo izključno v prid delovnemu ljudstvu samemu. Kdo sme človeku, ki svoj živ dan dela in gara, šteti za greh, če si želi tja, kjer mu je zagotovljeno življenje, to je ekonomska bodočnost?

Torej gospodje na oblasti! Smetite z oči svoja enostranska očala, pogledajte zadevo kakršna je v resnici — ne pa kakršno jo hočejo nekateri po vsej sili prikazati in »politično obeležje«^o stavke se bo takoj razblinilo v prazen nič. Ne razumemo vašega stališča proti stavkovnemu odboru. Čemu te ljudi zapirati? Ali so oni odredili stavko, ali veste da je vse slovensko in italijansko delovno ljudstvo to zahtevalo? Pa menda niste tako naivni, da bi mislili, da je onih par mož postavilo stavkovni odbor kar takole — sami od sebe? Saj predrebno veste, da slede naše delovne množice same in edino onim ljudem, ki so si jih same postavile. Stavka torej ni bila zadeva nekega Regenta, nekega Laurentija itd., temveč živa zahteva vseh delovnih množic. Če torej hočete postaviti na zatožno klop pravega »krivca«^o (po vaših pojmihih namreč), tedaj mora imeti klop prostor za stotočise delavcev in delavk, ne pa le za onih par mož!

In gospodje dragi! — ali niste čuli, da so oblasti v Belgiji hotele uničiti stavko s tem, da so zaprli stavkovni odbor — čisto po vašem receptu! — da so pa odpreli oči in ušesa ljudskim protestom in spoznale svojo zmoto in člane odbora takoj izpustile — ne po vašem receptu!

Stavke in pometaji

ZVU je poslala predsedniku tržaške občine Mianija, naslednje pismo:

«Komisar tržaškega področja me je prosil naj Vam pošljem navodila za sestav načrta za primer, če bi se morebitni splošni stavki pridružili tudi mestni pometaji. Dal mi je naslednje smernice: a) ukazati morate ravnavatelju za mestno čistočo, naj sporoči vsem delavcem, da bi utegnili dopustiti z dela vsakogar, ki bi staval; b) da so delavci občinski nastavljeni; c) vse delavce je treba obvestiti, da ni zakona, ki bi dovoljeval stavkati občinskim nameščencem.

Podpisani Harold T. Coker, Captain, C. A. O. — City of Trieste.

Pa res, ti nesrečni tržaški pometaji, kaj si neki domisljajo? Sveda je stavka »delavstvo dovoljeno orožje«, toda samo nam preko luže, kjer vladajo še starinski, takozvani demokratski zakoni. Tu pa so fašisti svojčas odpravili to »delavstvo orožje«, in ker so se fašisti oslanjali na nič manj kot 2000 letno kulturo, zo že tako prav tudi za režim ZVU-ja.

Mi moramo le čestitati nastavljenemu mestno občini tržaške, med katere se pristevate tudi vi, pometaji mestnih ulic tr. žaskih, da ste — posebna branža nameščencev in bi se torej stavka ne strinjala z vašo mestno — nastavljeniško častjo, saj se nimate zakona, ki bi govoril o vaših stavkah. Hudobneži sicer nekaj cikajo na to, da javna metla in za »zlato mladino«^o pristno tržaškega porekla; no, mi tega ne bomo komentirali!

8. septembru praznik demokratskega ljudstva

NISMO POZABILI NAŠIH BORCEV

8. september 1943 predstavlja za naše delovno ljudstvo mejnik v borbi proti fašizmu za svobodo. Ze do takrat se je vse zavedno, antifašistično ljudstvo, neoziraje se na narodnost, na ta ali oni način množevilno upiralo zatiralcem narodnostnih in demokratskih pravic. Mnogi so že takrat sodelovali v oboroženi borbi.

Osmi september pa pomeni dan, ko do italijanskega fašizma, pomeni dan, ko so se vsa demokratske sile delovnega ljudstva še bolj razgibale, odločnejše in v večjem številu posegle v oboroženo borbo. Dolgotrajni sen želja po dokončni osvoboditvi izpod fašističnega zatiranja in strahovanja je postal stvarnost, se je uresničil.

Vse je postalo jasnejše, zato se je odločnost stopnjevala. Pohlep italijanskega imperializma je napočel graditi, napočel računati, ker ni upošteval težej delovnega ljudstva po svobodi, ker se je boril proti ljudstvu, se mu protivil in ga nasilno utesnjeval.

Ta dan ljudstvo ne more pozabiti. Ne moremo pozabiti niti na vse padle tovariše, niti na prve žrtve med njimi — na Bazoviške junake

Danes se pa Vas ne smemo spominjati; danes, v času zaupne uprave, čeprav ste padli za idejo svobode, za katero so se hoteli tudi angleški in ameriški vojaki. Zdi

Črna borza v Italiji

Zaradi demonstracije prebivalstva v Milanu proti črni borzi so italijanske oblasti pokrenile kontrolo cen v Milanu, kar pa je imelo za posledico, da je preko noči izginilo vse blago s trga. In — ker ni bila kontrola cen izvedena tudi po drugih krajih Italije, se opaža »bežanje«^o blaga iz krajev, kjer je uvedena kontrola, v one kraje, kjer vlada za črno borzo se svoboda.

Dviganje cen, ki spominja že na inflacijo, je doseglo zadnje meje že tak razmah, da postajajo demonstracije proti črni borzi nekaj vsakdanjega po vseh deželah Italije in so zahteve prebivalcev, da podvzame država ostre mere proti »zločinskemu delovanju spekulantov«, čedalje bolj silovitejše.

Da bi nam pa kdo ne čutil, morda zaposlene izmislijo, ali celo česa hujskega, pripominjamo, da je to vesi prinesel 5. t. m. iz Milana »United press».

V ZDA se širijo stavke

Stavka stotočisev mornarjev grozi, da se spremeni v splošno stavko. Sindikalni predstavnik Paul Hall je izjavil, da namerava vlada zagotoviti odhod nekaj parnikov kljub stavki. Če bodo skušali na načrt izvesti, bodo sindikati zahtevali od vseh ameriških mornarjev, naj s splošno stavko podprejo mornarje, ki so že v stavki. Razen tega javljajo, da je drugih 40.000 mornarjev zapustilo dežlo. Dne 7. t. m. ob 20 uri je stopilo v stavko 2.200 vlačilcev, kar bo še bolj onemogočilo oskrbovanje New Yorka.

60% goriva in polovico prehrane za mesto namreč prevažajo vlačilci. Kakor je znano, stavkajo tudi vozači kamionov. Učinki stavke se že sedaj čutijo v vseh treh državah ob atlantski obali. Nad 75.000 delavcev, ki so namešteni pri transportu je, ali pa bo moralo prekiniti delo.

Nedavno je stopilo v stavko 12.000 soferjev avtopodjetja za tovorni promet »American Federation of Labor«. V znak solidarnosti se jim je priključilo novih 13.000 soferjev dveh sličnih podjetij iz New Yorka in New Yorka.

Vzrok stavke: Zahteva soferjev po povišanju plače in sicer za 3 dolarje tedensko.

Posledice te stavke so pa zelo občutne, ker je zaradi nje ustavljen ves prevoz blaga, kar je za pristaniška mesta seveda ogromne važnosti. S tem v zvezi pa so prišle v brezdelje in mrtvilo tudi razne druge stroke, kar povzroča, da ne dela v resnici ne le olih 25.000 soferjev, temveč skupno okoli 100.000 ljudi.

Opekarski delavci v Renčah

Dne 29. VIII. t. l. se je vršil sestanek podružnice stavbne, kmetke in opekarske stroke v Renčah, na katerem se je razpravljalo o raznih sindikalnih problemih. Predsednik opekarske stroke je otvoril sejo ter dal besedo članu okrožnega odbora Enotnih sindikatov, ki nam je v kratkih besedah pojasnil današnji borbo in težkoče, ki se pojavljajo pred našim delavskim razredom na socialnem in gospodarskem polju. Sledila je diskusija, v katero so posegli vsi člani treh strokovnih odborov, član strokovnega odbora opekarske stroke pa je pritoževal v imenu vseh delavcev omenjene stroke za posledicami pri tv. »Tachino«^o zaradi nepravilnega ravnanja s strani delovodij omenjene tvrdke, posebno pa še proti tovarišcem. Delavstvo te stroke tudi zahteva, da se jim zvišajo plače na isto stopnjo, kot je za stavbne delavce ter se jim priznajo iste pravice. Naravno je, da je delo opekarskih delavcev mnogo bolj naporno kot delo stavbnih delavcev; ker je sezonsko, ne dobivajo sezonske doklade.

Pismo Uradu za delo

Nekateri delodajalci so v zadnjem času dopustili mlade vajence, katerim se je z novim sporazumom o povišanju draginskih doklad zvišala plača. Zaradi tega je Enotni sindikat metalurške stroke poslal Uradu za delo pri ZVU pismo, v katerem pojasnjuje svoje mnenje in zahteva, da Urad za delo to vprašanje uredi.

V svojem pismu pojasnjuje Enotni sindikat, da gre za vajence metalurške stroke, ki jim je bil priznan položaj družinskih poglavarjev in onih iznad 16. leta starosti. Mnogo teh vajencev je bilo v zadnjem času odpuščenih, čeprav v nasprotju s smernicami ukaza ZVU-e št. 106 točka 7. Vajence so odpustili samo zato, da jim ne

„Nismo več hlapci!“ — To je zavest, ki se je zakoreninila v primorskem ljudstvu, ko so na Bazovici padli prvi štirje junaki naše zemlje.

Sindikalni sestanek tovarniških odborov in zaupnikov v Gorici

V petek 30. pr. m. so se sestali v Gorici na svojem sindikalnem sestanku vsi zastopniki tovarniških odborov in sindikalnih zaupnikov. Razpravljali so o važnem dnevnem redu, ki ga je razložil tajnik Enotnih sindikatov za Gorisko. Pri diskusiji je sodelovalo večje število tovarišev, ki so se posebno zadržali ob najnovejših dogodkih, ki so rezultat ponovne pojave fašistov v Gorici.

Protidelavsko delovanje se maščuje. Iz Tržica poročajo o nadaljnjem izstopanju članov iz vrst razbijalskih Julijskih sindikatov. Vsi razumni, inteligentni poedinci, pri katerih je še kaj demokratskega čuta, beže od protidelavske, lažisocialne organizacije.

Vprašanja, ki si jih odstopajoči najpogostje postavljajo so: Kdo je Delavski zbornici (Julijskim sindikatom) preskrbel znatne vsote, ki uporablja v svoje protiljudske, protidelavske namene, kdo je plačal brezposelne in uvoženo delovno silo ki so jo uporabili za časa stavke z edinim namenom da razbijajo stavke, zakaj uživajo Julijski sindikati privilegije pri SEPRAL-u?

Premislite in razsodite!!

najboljšim sinovom, ki so padli in s svojo krvjo prispevali k zmagojavi demokratskih svobščin.

Delovno ljudstvo Trsta, Gorice, Tržica, Pulja in vse Julijske krajine Vas ni pozabilo. To je dokazalo v nedeljo.

Vas, Bazoviške žrtve, ki ste ustvarili temelje za 8. september, in vse ostale žrtve ne bomo pozabili! Vaša kri ni bila prelita zaman!

Sindikalni sestanek tovarniških odborov in zaupnikov v Gorici

Kjer napadajo in ogrožajo antifašistične delavske elemente. To se dogaja zaradi brezbrzičnosti ZVU in podpore civilne policije. Vsi so soglasno obojali odgovorno ZVU.

Prisotni so razpravljali o položaju tovarišev iz stavkovnega odbora, ki jih preganja anglo-ameriška vojaška uprava.

Razpravljali so o mezdnih pogodbah, o novi draginski dokladi ter ugotovili, da predstavlja njeno znižanje v Gorici nerazumevanje za resnično stanje našega delavstva, kakor tudi nima na vidiku pretirano visoke cene življenjskih potrebščin.

Ob zaključku sestanka so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, naj ZVU prekliče zaporni nalog naperjen proti članom stavkovnega odbora, ki so ga vsi podpisali, nakar se je seja zaključila z vzklikom Smrt fašizmu — svoboda narodu!

bi bilo treba plačevati draginskih doklad.

Enotni sindikat mora skrbeti za vse potrebe delovnega ljudstva in možnosti lokalnega razvoja gospodarskega življenja, brez katerega ni mogoče doseči blagostanja.

„Brezposelnost“ v coni B

V zadnji številki našega lista smo objavili na prvi strani dopis pod gornjim naslovom. Tiskarski skrat nam je pa podelil plovico dopisa, ki je zaradi tega postal nerazumljiv. Zato ga danes objavljamo v celoti.

Urad dela v Ajdovščini nam je dal na razpolago naslednje podatke o gibanju brezposelnosti v slovenskem delu cone B. Kogar zanima, lahko primerja te številke s številkami brezposelnosti cone A...

Mesec	prilav- ljenih	zapo- slenih	Ostali ne- zaposlenih
junij	478	1122	—
julij	336	1077	24
avgust	572	465	107

V številu ostalih nezaposlenih so vsteli: a) vajenci, ki žele v mehanično stroko; b) sicer zaposleni, a njihov nastop se ni bil javljen pristojni oblasti;

c) sicer dela zmogni invalidi, ki so pa sposobni le za gotova dela.

Zavest delavcev v Anhovem

V tovarni cementa v Anhovem, ki leži v Šoški dolini, dela 520 delavcev in uradnikov. Med njimi ni razlovenosti v organizaciji, delavci so skoraj vsi včlanjeni v Enotne sindikate. Skoraj 300 delavcev ima tudi zaslusno izkaznico SIAU. Ko se pripelje nekje iz Šoške doline, ali iz Gorice, je treba preko Soče, da dospes do tovarne cementa v Anhovem. Most, ki je služil za pešce, je zrušen. Delavci so uvedli prevažanje s čolnom, kar vrši stalno službo dežurni čolnar. Lepo sprejemjo gosta in ga spremljajo do urada ali delavnice, kamor ga želijo.

Njihova sindikalna organizacija je na višku, kar se opaža v tovarni pri delu in v delavski menzi.

Da je organizacija na višku in da delavci pazorno sledijo novim časom, nam dokazujejo protovoljni prispevki v znesku 135 tisoč lir, ki so jih delavci nabrali za dečje politične kolonije. Tudi svetovne dogodke zasledujejo ter obojajo zavlačevanje mirovne konference in vsako oviranje z priključitvijo k FLRJ.

Mi ne smemo drugi pa ...

Ker je bilo toliko govora o »moralnosti«^o delitve živil za časa 12 dnevne stavke, prinašamo sporočilo, ki so ga poslali Julijski sindikati svojim članom in nekaj podatkov. Radovedni smo, kaj bo o tem mislila ZVU.

Delavski zbornica za Trst in pokrajino. Nameščenci podjetja za čistočo mesta. Trst, 3. septembra 1946.

Vsi člani Delavske zbornice, nameščeni pri podjetju za mestno čistočo, ki imajo letošnje izkaznico, naj se zgleda pri sindikalnem zaupniku Santarossa Alekseju, kjer dobe nakazila za sladkor. Vsi člani tega sindikata, ki si žele nabaviti ogelje po zmer. nih cenah, pa naj se zgleda v ulici Valdi. fivo 1, od prihodnjega petka dalje v popoldanskih urah.

Zaupnik Santarossa Aleksi Alj je tudi SEPRAL nemoralna. Njeno ravnanje je izročilo Julijskim sindikatom 14.000 kg sladkorja. Ti sindikati so sicer zahtevali 34.000 kg in trdili, da toliko njihovih članov kupuje v prodajalnicah podjetij.

Kaj pa za delavce, vpisane v Enotne sindikate, katerih je več kakor 81.000 ter za delavce, ki niso vpisani v nobenem sindikatu? Kaj pomeni ta pristranost SEPRAL-a, čemu trditve, da je bila delitev živil, ki so vršili Enotni sindikati, nemoralna, čeprav so kmetje stavkajočim vse blago darovali?

Iz področja ustvarjalnih sil cone B

Udarništvo v okraju HERPELJE-KOZINA

Takole iz radovednosti, kako izgleda slika primerjave prevzetih in izvršenih obvez, smo prešli za okraj Herpelje-Kozina naslednji pregled. No, nočemo se brati priznati, da nas je primerjava prevzetih in izvršenih obvez prijetno presenetila, pregled je kaj preserečen, poučen in zato tudi vreden, da ga objavimo.

Prevzete obveze:	Izvršeno delo:
Obnovitvenega fonda bomo nabrali 1.100.000.—	Nabrali smo 1.173.601.—
Dali bomo 20.000 ur prostovoljnega dela 500.000.—	Napravili smo dela 105.803 ur 3.234.503.—
Apna bomo našagali 250 q 90.000.—	Našagali smo ga 800 q 256.000.—
Vozniki bodo prevozili 1000 m ³ materiala.	Izvršeno 10.292 ur 576.620.—
Zago bodo našagale 12 kub. metrov lesa.	Našagale so 13 m ³ 38.600.—
Na obnovi poslopij bomo delali 13.680 ur.	Delali smo 33.114 ur 954.300.—
Gradnji cest bomo posvetili 3900 ur 117.000.—	Na cestah smo delali 25.427 ur 729.604.—
Poslopj bo treba obnoviti 9	Obnovili smo: hiš 12, gospodarskih poslopj 6, hlevov 1, poslopj v delu je še 7
	Pomoč pri poljedelskih delih: 22.059 ur 571.913.—
	AFZ, ZMLK: pranje vojski 14.931 ur 402.231.—
	Obnova dvorane v Vrem. Britofu: Delna obnova šole Divača: Elektrifikacija vasi Slivje, Tublje, Markovščina, Vel. Loče.

Al ne prevzema človeka veselje, ko vidi vse to delo, ko smo svojo obljubo ne le izpolnili, temveč po v prav izdatni meri celo prekorajčili. In — to je bilo šele prvo tekmovanje, ko niso bili delovni, niti vodilni krogi in deli prav nikakih izkušenj, kako se taki stvari streže, ko so bili eni in drugi navezani zanj na svojo dobro trdno voljo, da čimprej uspešijo svojo željo za normalno življenje.

Škrici? - ne, delavci!...

Novinar je pač neprijeten in siten tip: svoj nos vam vtika tja, kjer ga je nimamo treba. Pa — lahko mi verjamete? — čisto si svoj radovedni nos počeno opeče... Tako se je zgodilo vsaj našemu radovedniku, ki je gojil vsi globlji svojega srca najbrže kako nelep misel. Najbrže si je mislil, da je dovolj ali celo preveč hvale v zvezi s Titovim tekmovanjem, pa je želel koga tudi malo okreniti. Pa vse vam naš stric spravi na udarništvo — in to kar na najvišji uradniški vrh cone B, na Poverjenišvo PNOO-ja v Ajdovščini. Ko nam je predal nek list, kjer se pod firmo »Poročilo o udarniški delu«, da tedaj smo opazili, da si je — opekel svoj časnikarski nos, kajti — čemu bi sicer nekaj govoril, ko so danes tudi najvišji uradniki v doželi — sindikalisti?

Pa čujmo! Vsega so naši »uradniški-udarniki« delali 6 dni in dali skupno 329 parov rok za dobo 2085 ur. Lepo številce, kaj? Kaj so delali? O, prosimo! V glavnem so opravljali dvoje del in sicer so popravljali ceste in železniške proge. Če pa ste ravno radovedni, lahko postržemo z natančnejšimi podatki.

Kamenja za apnenico so nanesli 16 m³; šodra za apnenico so natolkli 9 m³; naložili na kamione in speljali iz Čola v Ajdovščino gramoza 40 m³; gramoza so nakopali in pripravili za uporabo na cesti 8 m³; gramoza so posipali na cesto v dolžini 80 m; peska pripravili za vasa Zapuža 16 m³; peska speljali v vasa 10 m³; isto v Predmejo 40 m³; podirli in oklestili za apnenico borovce 210; prenesli so drv za apnenico 215 prm.

Pa tudi zbiranje starega železa in delo

na cesti v Ajdovščini sami spada se z raven. In — najvažnejše pa je niso navedli kot udarniško delo, ker smatrajo to najbrže za svojo dolžnost. Kakor vsak delavec, tako ima tudi uradnik določene uradne delovne ure; no, pa če malo pogleda v razne urade PNOO-ja v Ajdovščini, bo našel pri delu ljudi daleč preko — uradne ure.

Da, da! Stari, priljubljeni »škrici« je izginil iz naših uradov, nadomestil ga je uradnik, ki more ničesar čuti o razliki med seboj in vsakim drugim delavcem.

Delo in počitek

Plačani letni dopusti delovnega ljudstva

V razpravi za reparacije v Parizu je nekdo omenil, da je produkcija v SZ namenjena za potrošnjo v takozvanih »zapadnih državah« pa za — dobiček; zato rabi SZ industrijske izdelke, zapadne države pa — denar. Mislim, da je to misel dobro izražena in tvori nekako osrednjo točko, s katere moremo najenostavneje reševati vse mogoče probleme v zvezi z delom samim, kakor tudi z delavcem. Če mi je delo sredstvo za dobiček, bom skušal čim več producirati, obenem pa čim najbolj zmanjšati režijske stroške in bom zato rešil skušal čim bolj izkoristiti delovno silo. Posledice takega razmišljanja so predvsem nadprodukcija, nezdrava konkurenca itd. na eni in brezvestno izkoriščanje delovnih sil na drugi strani. Če pa vzamemo delo le kot sredstvo za človeške potrebe, če iščem v dobičku le kritje svojih stroškov, tedaj mora nadprodukcija seveda odpasti in delavec sam ne more postati predmet izkoriščanja, temveč pomočnik v gradnji socialnega življenja. Delavec torej ne sme biti izkoriščan do onemoglosti, temveč po-

SINDIKALNI SESTANEK V IDRIJI

V sredo, 28. pr. m. so imeli v dvorani Mladinskega doma skupno posvetovanje delegati vseh podružnic Enotnih delavskih sindikatov.

Na tem sestanku so delegati podružnic poročali o trimesečnem Titovem tekmovanju pa tudi o raznih nepravilnostih, ki so se prikazale tekom tekmovanja. Sklenili so, da bodo vse nepravilnosti odpravili, tako da bodo na ta način z lahkoto premagali vse težave v naši borbi za gospodarsko neodvisnost in obnovo dežele, naše skupne domovine.

Tov. predsednik Enotnih delavskih sindikatov je pojasnil vsem navzočim, da se bo prihodnje tekmovanje pričelo v duhu priključitve Slovenskega Primorja k Titovi Jugoslaviji in sicer z dnem 16. septembra in bo trajalo vse do konca tega leta. Prvi teden bo posvečen zdravstvu in higijeni. Nadalje bo tekmovanje posvečeno naši kulturi, prosveti in naši obnovi, v kolikor bodo pač dopuščale vremenske prilike.

Tov. predsednik krajevnega sveta Enotnih sindikatov je vsem prisotnim javil, da ima vsak delavec pravico do 14. dnevnega dopusta (plačnega), udarniki pa pravico do 30. dnevnega. Pri tem pa je treba pripomniti, da je okoli 300 rudarjev že nastopilo dopust. Udarniki pa se niso hoteli poslužiti dolgega dopusta in so se zadovoljili s 14 dnevnim, kot ga imajo ostali delavci.

Viden je uspeh naših Enotnih sindikatov, ki se trudijo, da se socialni položaj našega delavstva izboljša. Vsi prijetni so vzeli poročilo in izvajanje z zadovoljstvom na znanje, kajti videli so, da ni več nikake razlike med stanovi, odkar ima tudi delavstvo za svoje delo 14 dnevn plačani dopust. V tem je vidna razlika s fašizmom, pod katerim, izveniški rudarje, ki so imeli 6 dnevn dopust, ostali delavci sploh niso imeli nikakega dopusta.

dopusta, navadni delavci pa ni niti košček gospoda; zato mu je dovolj, ako ima par prostih dni vsakih 10, 20, 25 let, seveda — za tolikoletno nepretrgano delo. Nekaj primerov: grafičarji so v stari Jugoslaviji imeli pravico do 14-dnevnega plačnega dopusta šele po 10 letih nepretrganega dela in v istem podjetju; tovarna verig v Lescah Kranjska industrijska družba 8 dni, toda šele po 25 letih dela. Država se za te malenkostje ni zanimala, temveč jih je prepuščala dobri volji gospodarjev, bolj rečeno borbenosti delavstva za svoje človeške pravice. Nova ljudska Jugoslavija pa razumeva položaj docela drugače in urejuje tudi take »malenkostje« potom zakonov in odredb.

Omenjena odredba Poverjenišva PNOO-ja v Ajdovščini urejuje torej vprašanje letnih dopustov, tekom katerih delavci ne je dala pod istimi pogoji cele — 3 dni, a izgubi svoje plače. Ker je smatrali dopust kot čas odnora po delu, je naravno, da si ga mora delavec najprej zaslužiti; zato daje odredba pravico do dopusta šele po 11 mesecih nepretrganega dela v istem podjetju, uradu ali ustanovi. Toda, — ker se dopust smatra kot počitek po delu, se v dobo dopusta ne vstjejo dopusti zaradi bolezni, poroda, orožnih vaj itd. Porodnica ima pravico do 6-tedenskega dopusta pred in 6-tedenskega dopusta po porodu; do letnega dopusta pa ima kljub temu pravico.

Najkrajši letni dopust znaša 14 dni, ki ga je treba izkoristiti v nepretrganem času in velja le za dotično koledarsko leto. To se pravi, da ni pravilno, ako bi hotel svojih 14 dopusta razdeliti na večkrat po manj dni, ali pa da bi letos ne vzel dopusta zato, da bi ga prihodnje leto zahteval dvojnega.

V gotovih primerih je možen letni dopust tudi preko 14 dni do največ 30 dni. Odredba pravi, da imajo pravico do daljšega dopusta:

1. Udarniki, kakor tudi oni delavci, ki so pripomogli k večji storilnosti ali izboljšali delovne pogoje proizvodnje ter oni, ki so pokazali posebno marljivost in vestnost.
2. Osebe, zaposlene v napornem duševnem delu: znanstveniki, umetniki, novinarji itd.
3. Osebe, ki delajo pod težnjami ali posebnimi tehničnimi pogoji: rudarji v rovin, delavci pri podvodnih delih, delavci ki delajo s kemičnimi sredstvi, pri plavljenju itd.
4. Strokovnjaki, katerih delo zahteva posebne napore.
5. Osebe, ki so izredno izčrpane in niso imele dopusta, ker so sodelovale v NOB-u, v ilegalnem delu; dalje oni, ki so pristno bivali v internaciji, konfinaciji, ujetništvu itd.

Iz navedenega razvidno, da zakonodavec ni bil šablonski, temveč, da se je oziral na izčrpanost, ki jo povzroča posamezno delo.

Končno urejuje uredba tudi še vprašanje dolžine in razporeda dopustov. Pri tem se mora upoštevati dvojje: interese podjetja in interese delavca; prve ima zastopati odgovorni voditelj podjetja, druge pa smiselne organizacije. V izjemnih slučajih splošna važnost pa more Oddelek za inspekcijo dela pri Poverjeništvu PNOO-ja v sporazumu s Poverjeništvom samim odrediti ukinitve dopustov v nekaterih gospodarskih strokah.

V Jugoslaviji, kjer so delovne možnosti večje, poskrbi oblast, predvsem sindikalne organizacije, da se delavcu ne nudi le dopust kot tak, temveč tudi možnost, da izkoristi ta svoj dopust na najkoristnejši način, to je, da se delavec na dopustu tudi res okrepi. V to svrhu je država dala na razpolago v prvih krajih primerna poslopja, v katerih more delavec za določeno odškodnino ali celo brezplačno preživeti svoj dopust. Tako moremo opaziti, da se po Bledu, Rogški Slatini in drugih letoviščarskih krajih šetajo danes ne samo bogataši raznih vrst, temveč, da uživajo zdravilnost teh krajev oni ljudje, ki so tega v resnici potrebni, t. j. delavci.

Vsekakor ogromna razlika med delavcem cone B in onim cone A. In vse to je šele prvi začetek! Z gospodarskim napredkom države, predvsem z zmanjšanjem one more, ki tlačijo našo državo zaradi strašnih opustošenj, povzročenih za časa borbe, bo mogla država seveda v neprimerno večji meri posvetiti svoje sile v dobrobit onega ljudstva, ki je državo ne le postavilo, temveč jo tudi izgrajuje in vzdržuje.

DOPISNIKOM

Primorske delavske enotnosti in tiskovnim referentom pri Sindikalnih podružnicah v zoni B sporočamo, naj vse dopise na Primorsko delavsko enotnost pošiljajo na naslov:

Uredniku Primorske delavske enotnosti pri Poverjeništvu Enotnih sindikatov — Ajdovščina.

Mestni N.O.O. v Idriji naznanja, da bo v novem šolskem letu 1946-47 otvorjen 5. razred gimnazije.

Vsi, ki nameravajo ta razred posečati, naj javijo to pismeno ali ustno delegatu gimnazije v Idriji do 10. septembra 1946.

Ljudska založba se je preselila v Casa portuale — Piazza Duca degli Abruzzi.

Odgovorni urednik Albin Zabrelec
Zaružna tiskarna, Trst

BIDOVEC RUDI
Trgovina jestvin
TRST
VIA GENOVA 13 TEL. 7700

ZALOGA VINA IN LIKERJEV
SEDMAK
TRST - via Giuliani 5
SE TOPLO PRIPOROČA

Franc M. Udovič
MANUFATURA
Izbira najboljšega blaga
Piazza Ponterosso 5 TRST

GOSTILNA
„ALLA NUOVA TRIESTE“
SE PRIPOROČA
domača jedila
dobra vina
nizke cene
TRST Via Crispi 33

TRGOVINA JESTVIN
Bonazza Ivana
(RAYNATELJ BRUNO STRGAR)
TRST - Rojan Ul. Apiari 24
SE PRIPOROČA

Gostilna „Spofort“
BRIŠKA IN VIPAVSKA VINA
Via Rossetti 75 - TRST - Via Piccardi 22
Se priporoča

„UIVOD“
UVOZNI - IZVOZNI ZAVOD; ZADRUGA Z.O.Z.

Uvoz in izvoz iz zone B
TRST, VIA TORRE BLANCA 19

Idrijski rudarji so na „Paradi dela“ v Ajdovščini s številkami dokazali svoje udarniške sposobnosti

Posvečeno idrijskim udarnikom, prvakom Titovega tromesečnega tekmovanja

11. obletnica Stahanovskega pokreta

31. avgusta je minilo 11 let, odkar je Aleksej Stahanov postavil svoj rekord v Donskem bazenu s tem, da je izkopal 102 toni premoga, namesto predvidenih 7. Ta rekord je Stahanov obdržal le 4 dni. Prekosil ga je Miron Uhanov, ki je 4 dni kasneje izkopal 115 ton premoga. Sedmi dan nato, je spel Stahanov izkopal 175 ton premoga in s tem povečal normo 25 krat.

V vsej Sovjetski državi je imela Stahanova iniciativa ogromen pomen. Delavci vseh vrst proizvodnje so pričeli tekmovati med seboj. Omeniti le kovača iz avtomobilske tovarne v Gorkem Aleksandra Busigina, ki je postavil svetovni rekord v izdelavi motorja, mehanika pri železnici Doncu, Petra Krivososova, ki je dosegel neverjeten uspeh v povečanju železniškega prometa, čevljarja Nikolaja Smetanova, kralje Vituge in dve sestri, Marijo ter Duso Vinogradovo.

Ta pokret je obdržal svoje ime po Stahanovu, ki ga je prv. pričel in razvil. Vsi pripadniki tega pokreta, delavci in kolhozniki proučujejo tehniko svoje stroke in skušajo doseči skladnost med fizičnim delom in obvladovanjem tehnike strojev. Stahanovski pokret se razvija iz leta v leto in vključuje prav za prav vse sovjetsko delovno ljudstvo. Pravih Stahanovcev pa je bilo 1940. leta v prevoznih podjetjih že 215 vseh osebja, v gradbenih podjetjih 14, a v industriji celo 113. Stahanovski pokret je v ogromni meri pospešil izvajanje načrtov druge petletke in je uspel preseči načrte postavljene za tretjo petletko.

Stahanovci so igrali posebno važno vlogo v času domovinske vojne proti hitlerjevski Nemčiji, ko je bila poklicana na fronto velika večina sovjetskega strokovnega delavstva. V tovarnah in industrijskih podjetjih so tedaj uvedli stahanovski pokret. Delavci so se obvezali, da bodo podvojili stavljeni jim norme. Pojavil se je iniciator desetkratnega zvišanja norm, uralski strugar Dmitrij Posi, ki je sam dvignil proizvodnjo za 4.000%! Sovjetska vlada mu je dodelila Stalinovo nagrado in odlikovanje, ki se daje le največjim izumiteljem Sovjetske Zveze.

Sovjetski sindikati so ustanovili tudi Stahanovske šole. 1944. leta je obiskovalo te šole več kot 25.000 rudarjev, 246.000 delavcev iz tovarn za municijo in 160.000 tekstilnih delavcev; ki so na ta način dosegli večje storilne sposobnosti pri svojem delu.

Tudi Jugoslavija je v kratki dobi enega leta dosegla ogromne uspehe pri obnovi, kar je treba pripisati predvsem velikemu delovnemu poletu osvobodjenih jugoslovanskih narodov. Ni čudno, da se v Evropi in v svetu priznava Jugoslaviji, da je dosegla ogromne uspehe, saj so nekateri delavci dosegli in presegli norme dela v taki meri, da si o tem pod prejšnjimi režimi ni sanjati niso mogli. Da bi poudarili veliko delovno navdušenje jugoslovanskih narodov, naj omenimo samo to, da nekateri delavci niso prenehali z delom, dokler niso dosegli postavljene si cilja in da so nekateri v tem naporu izmučeni celo padli in dali svoja življenja prostovoljno za čim prejšnjo obnovo in ozdravljenje vsega gospodarstva.

„Z novimi silami naprej!“

Prinašamo odlomek iz knjige Alekseja Stahanova „Moje življenje“, v katerem opisuje dogodke od 29. do 31. avgusta 1935, ko se je v SSSR rodil Stahanovski pokret.

„Prva petletka je spremenila izgled rudnika. Odbojna kladiva na kompromirani zrak in električni vlaki za odvoz premoga so bile prej nezgane pojave v ruskih rudnikih. Pojavila se je nova tehnika in vendar se proizvodnja premoga ni posebno povečala.

Ob času mojega rekorda v rudniku je bilo tam v delu 95 odbojnih kladiv na kompromirani zrak, 4 električni vlaki, 4 kompresorji sposobnih 102 m³ kompromiranega zraka na minuto, nekaj desetlin električnih svetlov in drugo orodje. Vsak rov je imel po sedem slojev rude v delu, vsak od 0,5 do 1,4 metra.

Pri vstopu sta bili dve odprtini: ena za rudo, druga za ventilacijo. Govorilo se je, da kapaciteta odprtine ne prenaša več kot 1.000 do 1.100 ton. Rov je dal največ 900 do 950 ton rude in ni dosegel načrta. Več let zaporedoma se ta načrt ni mogel doseči. Zato je tudi dobil samoten ime.

Eno odbojno kladivo ni zmoglo tedensko v mesecu avgustu 1935 več kot 8 ton proizvodnje. Preseki so bili zelo kratki, 6 do največ 10 metrov. Tudi razdelitve dela še ni bila uvedena. Kopači so sami kopali in istočasno utrjevali rov z lesom. Delovni dan ni bil popolnoma izkoriščen.

Pri vstopu je bilo mnogo neprehodne nesnage, poti so bile neurejene. Med tem ko je priganjač konjev ali strojevalja električnega vlaka pripeljal premog do vhoda, so vagoni večkrat zdrsnili iz stranic. Neurejenost proizvodnje je kvarila delavsko razpoloženje.

Napredne rudarje je vznemirjalo vprašanje, kako naj popravijo okno, kako naj ga spravijo iz slabega stanja. Vsakega delavca je dosegel poziv tov. Stalina, da se mora obvladati tehnika ter da tehnika v rokah dobrih pripraviljačev rešuje vsa vprašanja. Ljudstvo se je učilo, povečalo proizvodnjo in se trudilo, da odpravi vse pomanjkljivosti.

Tov. Stalin je govoril v maju 1935 o tem, da ljudje lahko rešijo vse probleme, če so tehnično podkovani. Maj, junij, julij, avgust — v teh mesecih smo pogosto ponavljali besede tov. Stalina ter se trudili, da jih uresničimo.

Prišel je avgust, blizal se je Mednarodni mladinski dan. Organizacija rova je pripravljala tekmovanje vseh kopačev, ki delajo z odbojnimi kladivi na kompromirani zrak. Želeli so kar najlepše proslaviti Mednarodni mladinski dan. Razven tega se je približeval konec leta Hoteli smi do tedaj izpolniti program proizvodnje premoga, kajti z načrtom smo bili v zelo nerodnem položaju.

Najboljsemu oddelku, ki bo izšel na tekmi kot tekmovalec so obljubili predhodno Rdečo zastavo. O tem se je govorilo na zborovanju in na oddelkih, v klubu in v privatnih stanovanjih. Dnevi so bili vroči. Naši najboljši možje so hodili od stanovanja do stanovanja, posvetovali so se z delavci, zbirali njihove predloge, kako naj bi se zboljšala organizacija dela in kako naj se izkoristi delovni dan. Vsakega delavca so vprašali, kaj mu manjka, kakšne skrbi ga tarejo, kaj si želi.

Na predvečer mednarodnega mladinskega dneva, 29. avgusta ob sedmi uri zvečer, sta prišla k meni v stanovanje vodji organizacije rova Konstantin Petrov in predelavec mojega oddelka „Nikanor-Istok“, Nikolaj Ignjatovič Mašurov. Nisem pričakoval njihovega obiska ter me je zato njihov prihod precej presenetil.

Prišli smo z razgovorom. Gosta sta vprašala, kaj bi bilo po mojem mnenju treba napraviti, da bi se povečala proizvodnja premoga.

Najboljši rudarji so izkopali 10 do 1 ton premoga na odbojno kladivo. Petrov in Mašurov sta me vprašala, kaj mislim, da bi bilo potrebno napraviti, da bi z odbojnimi kladivom pridobili več premoga.

Odgovoril sem, da pri nas ni prilike za dobro delo. Moja masa premoga je bila razrezana na osem kratkih odsekov in tam je delalo osem kopačev. Če rečem, da napravi lahko en kopač več, nima prostora, da bi delo razvil. Odseki so prekratki, ljudi je mnogo in tako so drug drugemu v napoto. Organizirali smo delo tako, da z odbojnimi kladivom delamo tri, največ tri in pol ure, večkrat pa tudi manj. Ostali čas pa se uporablja za utrjevanje zgornjega sloja premoga. Sam kopač je sam utrjuje. Med tem ko gornje sloje premoga utrjuje, ti odbojno kladivo leži. Govoril sem nato o nesrečah, zaradi pomanjkanja zraka, kajti včasih ga sploh ni, včasih ga dajo pod nizkim pritiskom. Tudi jamska gradnja ni dobro razporejena. Če se ti pokvari odbojno kladivo, moraš oditi iz rova, četudi nisi še pristopil k delu, da se kladivo premenja, nato moreš šele ponovno vstopiti v rov. Včasih zamudiš s tem več kot polovico delovnega dneva, kajti tam, kjer kopljemo, nimamo rezervnih odbojnih kladiv.

Poslušala sta me z veliko pozornostjo. Ko sem prenehal pojasnjevati, mi Petrov in Mašurov nista takoj odgovorila. Petrov je nekaj razmišljal. Nato me je vprašal:

„Aleksej Grigorovič, midva sva s Teboj že govorila o govoru tov. Stalina. Ti veš, kakšne naloge je postavil naši deželi. Razmisli moramo sedaj, kako naj jih uresničimo.“

Spet sem pričel govoriti o naših pomanjkljivosti. Če bi omogočili kopaču neovirano delo, bi bilo premoga dovolj. Tedaj ne bi izgubljali časa in delo ne bi zastajalo. Sedaj pa se ne moreš niti obrniti. Več sedi, kot delaš. Kolikokrat sem razmišljal o tem, da bi zares izvršil svoje delo, če bi mi omogočili izkopati vsi pripravljeno količino rude. Med tem pa sedi zraven in še deset ljudi.

„Ali bi Ti zares mogel izkopati določeni premog?“
Izkopal ga bom! Vse kar je določeno, bom izkopal, če bom delal samo s kladivom in če bodo drugi za menoj utrjevali rov. Ali, ako ga nebi izkopal, kaj bo nastalo tedaj?

„Razmišljal sem že o tej stvari“, je rekel Nikolaj Mašurov. „Ustvaril bom vse nujne pogoje. Dovolj bo zraka in lesa. Izgleda, da bomo imeli uspeh. Garantiram, da bomo izrekli sto ton. To bo rekord!“

Odgovoril sem, da je končno mogoče izkopati toliko rude, toda samo pod pogojem, da jaz kot kopač samo kopljem, za menoj pa gredo tesarji, ki bodo utrjevali rov z gredami. Naš razgovor je poslušala moja žena. Priznam, da takoj v začetku mi soglašala s mojimi nameni.

„In kaj bo nastalo, če se boš osramotil, kaj bodo rekli ljudje?“ je dejala.

Odgovorila sta ji, da bom uspel in da v to ne sme sumiti. Ako uspev v tem poskusu, tedaj bom ravno tako znan človek, kot Grišin. Grišin — to je kopač sednjega rudnika, ki je bil za dobro napravljeno delo in visoko proizvodnjo odlikovan z Leninovim redom. Vsi v mestu so poznali in spoštovali Grišina.

„Grišin?“ se je spet umešala moja žena. Po čem je Aljoša slabši od Grišina? Eh, bratec, Grišin je lahko, ali Stahanov ne more!“

Prišli smo razmišljati o tem, kdaj je najbolje iti na delo. Sporazumeli smo se, da je za to najprikladnejši nočni shift. Priznam, da smo se malo bali, da nam ne bi kdo dela ovrval. V rovu so bili tudi kulaki. Nekaj od njih smo poznali kot škodljivce. Bali smo se, da nam kak vrag nebi ovrval dela.

(Nadaljevanje.)